

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Власенко В. М. (Суми), канд. іст. наук;
Дегтярьов С. І. (Суми), канд. іст. наук;
Король С. М. (Суми), канд. політ. наук;
Куліш А. М. (Суми), д-р юрид. наук;
Лобко Н. В. (Суми), канд. іст. наук;
Нестеренко В. А. (Суми), канд. іст. наук;
Піскун В. М. (Київ), д-р іст. наук;
Рамач Я. (Нові Сад, Сербія), д-р іст. наук;
Семенов В. М. (Суми), канд. наук з держ. упр.;
Теліженко Л. В. (Суми), д-р філософ. наук.

Видання рекомендоване до друку рішенням вченої ради
юридичного факультету Сумського державного університету
(протокол № 8 від 02.04.2015 р.)

Суспільно-політичні процеси на українських землях: історія, проблеми, перспективи : зб. матер. III Всеукр. наук.-практ. конф. : у 2 част. (Суми, 17 квітня 2015 р.) / ред. колегія : В. М. Власенко, С. І. Дегтярьов, С. М. Король та ін. – Суми : Сумський державний університет, 2015. – Ч. 1. – 116 с.

До збірника увійшли наукові статті та повідомлення викладачів, студентів, учених та аспірантів ВНЗ і наукових установ, виголошені в рамках III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Суспільно-політичні процеси на українських землях: історія, проблеми, перспективи» (Посвідчення УкрІНТЕІ № 758 від 12 грудня 2014 р.), присвяченої актуальним питанням суспільно-гуманітарних наук.

**ЧИ ПОТРІБНА СЬОГОДНІ КУЛЬТУРНО
ОБДАРОВАНА ОСОБИСТІТЬ**

Сьогодні, коли наша держава вимушена протистояти агресії сусідньої країни, коли гинуть молоді люди, зневірюються хиткі духом та зубожіють основні верстви населення, говорити про розвиток культури здається недоречним. Але це лише на перший погляд. Часи випробувань минуть, а питання становлення високоосвіченої і культурно заангажованої особистості залишаться.

Саме тому вважаємо за доцільне розглянути проблему формування культурно обдарованої особистості в контексті вищої школи.

У ХХІ ст. вузькопрофесійна підготовка вже не відповідає вимогам часу, важливим компонентом професійної освіти стає особиста культура випускника. Вища освіта перестає бути лише професійною, вона стає елементом загальної культури людини.

Моделюючи цілісний образ випускника навчального закладу – «інтелігента», – вчені одностайно стверджують, що це – людина культури – воля, духовна особистість, орієнтована на цінності світової і національної культури, здатна до творчої самореалізації, моральної саморегуляції та адаптації у мінливому соціокультурному середовищі [1].

Все це спонукає дослідників до проектування оптимальної системи освіти, яка б дозволяла формувати духовно збагачену особистість і максимально повно відповідала б новому типу культури.

Зміст освіти відображає культуру певної доби. В той же час існуюча система вищої освіти багато в чому побудована на культурних домінантах минулого – раціональному погляді на світ, інтелектуалізмі, утилітарності. Відповідна проєкція цих принципів на зміст освіти висуває знання про цілісний світ людини і досвід цілісної діяльності на задній план в порівнянні з науковою монокультурною. Цивілізаційна однобічність освіти знаходить прояв в її технократичному перевантаженні, в трансляції знань у відчуженій, безособовій формі, в насиченні змісту знаннями при відсутності форми.

Пошуки моделей освіти, адекватних сучасному типу культури і відповідних новому етапу розвитку цивілізації, є однією з актуальних завдань сучасної педагогіки. Її суттєвою складовою виступає індивідуальна робота з обдарованою молоддю. При цьому вирішальною виступає необхідність розробки теоретичних засад цілісного навчально-виховного процесу з такими його категоріями, як зміст, методи і організація навчання.

Теоретичне осмислення закономірного характеру взаємозв'язку освіти і культури, їх ізоморфної тотожності [2] дозволяє висунути гіпотезу про перспективність і продуктивність використання культурологічного підходу як концептуальної основи модернізації вищої освіти і як похідне індивідуальної роботи з обдарованою молоддю.

Отже, відповідаючи на питання, які чинники сприяють підвищенню рівня науково-дослідної діяльності обдарованої молоді, звернемося перш за все до самої особистості студента. Дослідники вважають, що категорії «*освіта*», «*людина*», «*культура*» виступають підсистемами єдиної гуманітарної культурно-освітньої системи. Виділення підсистеми «людина» в якості окремого системного елемента є принциповим і суттєвим моментом, стверджуючим той факт, що в загальній цілісній системі людина виступає суб'єктом по відношенню і до культури і до освіти [3]. Таким чином, є всі підстави вважати, що звернення до особистісних рис окремого обдарованого студента, виявлення спонукальних моментів його творчої діяльності допоможе викладачу зробити науково-дослідницький процес більш плідним і результативним.

Слід наголосити, що цілісна особистість спеціаліста відображується в професійно-особистісній моделі конкурентноспроможного випускника вищого навчального закладу, яка передбачає його успішну діяльність в технологічній, соціальній і духовній сферах. Тут присутні не лише інтелектуальні та моральні мотиви, але й збалансований розвиток всіх сфер особистості: свідомості, почуттів і волі.

Підсумовуючи, зазначимо, що культурологічна особистісна спрямованість як освіти в цілому, так і роботи з обдарованими студентами, зокрема, передбачає відповідне корегування освітніх технологій. На нормативному рівні вона виявляється у вимогах до змістовного компоненту, який повинен бути «культуро містким»; до процесуальної сторони навчання і виховання; до методу вивчення педагогічної дійсності та її інноваційного проектування. Але щоб виховати не лише обдаровану, освічену, але й культурну особистість необхідно комплексно підходити до вирішення цієї проблеми.

---

1. Андрущенко В.П. Організоване суспільство: Проблеми організації в період радикальних трансформацій в Україні на рубежі століть: Досвіт соціально-філософського аналізу / В.П.Андрущенко. – К.: Анлант ЮЕмСі, 2006. – С. 82.

2. Лисяк-Рудницький І. Інтелектуальні початки нової України / І.Лисяк-Рудницький // Історичні есе. – Т. 1 – К.: Основи, 2004 – С. 173.

3. Бех В.П. Організаційна свідомість: питання, припущення, гіпотези / В.П.Бех, О.М.Токар // Нова парадигма. – К.: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2004. – Випуск 36. – С. 36.